

Zalecenia dotyczące dobrostanu ryb w transporcie żywych ryb

AAC 2022-07

marzec 2022

Komitet Doradczy ds. Akwakultury [Aquaculture Advisory Council, AAC] wyraża wdzięczność za wsparcie finansowe otrzymane od UE

Indeks

Indeks	2
Wprowadzenie	3
Specjalne czynniki transportu żywych ryb.....	3
Zapewnianie dobrostanu żywych zwierząt podczas transportu	4
Planowanie i przygotowanie przed transportem	4
Przygotowanie do podróży	4
Załadunek i rozładunek	4
Podróż	5
Po zakończeniu podróży	5
Konteksty specjalne	5
Zalecenia.....	6

Wprowadzenie

Przewożenie żywych ryb stanowi integralną część hodowli ryb w całej Europie. Większość ryb w akwakulturze europejskiej przewozi się między różnymi lokalizacjami co najmniej raz, a wiele z nich kilka razy między lokalizacjami lub w obrębie jednej lokalizacji. Utrzymanie dobrostanu ryb podczas transportu jest istotnym elementem wyników gospodarczych działalności akwakultury, a także odpowiedzialności prawnej i etycznej.

Do przewozu żywych ryb w akwakulturze używa się głównie dwóch rodzajów systemów. Systemy zbiorników zamkniętych umieszcza się na płaskich naczepach lub mniejszych pojazdach drogowych bądź łodziach i wykorzystuje się je w szeregu różnych kontekstów. Statki do transportu żywych ryb mają co najmniej jeden duży zbiornik wchodzący w skład konstrukcji łodzi, który może być otwarty na otaczającą wodę morską lub zamknięty. Do innych, rzadziej używanych, zależnie od gatunku, metod transportu należą zamknięte worki foliowe, transport bez wody oraz holowanie klatek.

Transport żywych ryb reguluje rozporządzenie UE 1/2005 w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu. W ramach strategii „Od pola do stołu” Komisja Europejska dokonuje obecnie rewizji tego rozporządzenia w celu opracowania nowego wniosku ustawodawczego.

Wytyczne dotyczące wdrożenia Rozporządzenia UE 1/2005 opracowano we Włoszech¹ i w Niemczech². Wytyczne dotyczące dobrych praktyk opracowała także europejska platforma ds. dobrostanu zwierząt³. To samo zrobiono na poziomie sektorowym i krajowym w całej Europie⁴. Wszystkie te wytyczne skupiają się na potrzebach ryb w konkretnym regionie, w szczególności na właściwych gatunkach i rynku oraz kontekście rynkowym i środowiskowym.

Specjalne czynniki transportu żywych ryb

Transport ryb różni się od transportu zwierząt lądowych przede wszystkim w poniższy fundamentalny sposób:

- Przed rozpoczęciem transportu i podczas niego konieczna jest komunikacja między operatorami, aby skoordynować wielkość i liczbę ryb, etapy aklimatyzacji oraz terminową organizację sprzętu do rozładunku.
- Przed rozpoczęciem transportu i podczas niego ryb nie należy karmić.
- Utrzymanie parametrów jakościowych wody to potrzeba środowiskowa całkowicie niezwiązana z zapotrzebowaniem zwierząt lądowych na wodę pitną podczas transportu.
- Kontrole wzrokowe mogą być ważne, lecz otwarcie pojemników w celu ich przeprowadzenia mogą stanowić zbędny stresor.
- Przez wiele dni po rozładunku niezbędne jest monitorowanie wpływu i powodzenia transportu.

¹ https://www.salute.gov.it/imgs/C_17_pubblicazioni_2848_allegato.pdf

² https://www.lfl.bayern.de/mam/cms07/publikationen/daten/informationen/praktische-rechtliche-aspekte-transport-lebende-fische_lfl-information.pdf

³ <https://core.ac.uk/download/pdf/30804336.pdf>

⁴ <https://www.fishhealth.ie/fhu/health-surveillance/aquaplan-fish-health-management-ireland/farmed-salmonid-handbook>

Niektóre z tych zasad różnią się zależnie od gatunku.

Opracowując ogólne zasady transportu zwierząt oraz ryb należy uwzględnić specyficzne potrzeby ryb. Ogólne zasady określone w Rozporządzeniu 1/2005 zawierają postanowienia, których nie można bądź nie należy stosować do transportu ryb, co stwarza problemy związane z wdrożeniem i zakłócenia na rynku. Tę sytuację należy skorygować w przyszłości.

Zapewnianie dobrostanu żywych zwierząt podczas transportu

Podczas transportu żywych zwierząt dla dobrostanu ryb ważne są następujące aspekty.

Planowanie i przygotowanie przed transportem

Upoważnienie przewoźników powinno zapewniać:

1. Że konstrukcja, budowa, wyposażenie i stan utrzymania pojazdów, elementów mocujących i wyposażenia zapewniają dobrostan zwierząt.
2. Że właściciele, kierownicy, kierowcy i właściwy personel firm przewozowych i producentów akwakultury posiadają niezbędne szkolenie i kompetencje.

Przygotowanie do podróży

1. Przed załadunkiem należy wstrzymać karmienie na minimalny okres niezbędny do opróżnienia jelit.
2. W niektórych przypadkach zaleca się podanie środka uspokajającego na zlecenie weterynarza, powolne obniżenie temperatury wody przed załadunkiem, użycie rozcieńczonej solanki zamiast słodkiej wody lub przygotowanie ryb, by poradziły sobie z procedurami przenoszenia.
3. Przed załadunkiem ryby należy sprawdzić pod kątem przydatności do transportu i nie należy ich ładować, jeśli wykazują oznaki choroby, uszkodzenia fizyczne lub nietypowe zachowanie.
4. Operatorzy powinni także zapewnić sprawdzanie sprzętu oraz obecność wystarczającej liczby personelu, sprzętu, a także plany awaryjne, w tym ilość tlenu o 50% wyższą od przewidywanego zużycia podczas transportu.
5. Należy zapewnić kontakt między różnymi operatorami dostarczającymi, przewożącymi i odbierającymi ryby, aby zagwarantować załadunek właściwych ryb oraz jak najszybszą gotowość właściwego personelu i sprzętu do rozładunku.
6. Między kolejnymi przewozami należy odkazić pojazdy i sprzęt.

Załadunek i rozładunek

1. Dla większości gatunków ryb załadunek i rozładunek stanowią najbardziej stresującą część transportu żywych zwierząt. Przenoszenie należy ograniczyć do minimum. Powinno ono odbywać się delikatnie, z maksymalnym skróceniem czasu pobytu poza wodą.
2. Do przenoszenia ryb preferuje się użycie pomp zamiast sieci.
3. Sprzęt należy projektować i utrzymywać w takim stanie, by uniknąć obrażeń ryb, szczególnie spowodowanych ostrymi krawędziami lub wystającymi elementami.

4. Zagęszczanie należy prowadzić stopniowo, by nie wywoływać silnej reakcji stresowej.
5. Przed rozładunkiem ryby należy zaaklimatyzować do wody docelowej.

Podróż

1. Przed rozpoczęciem podróży ryby powinny uspokoić się w modułach transportowych.
2. Należy stosować delikatny styl jazdy.
3. Zwykle podczas jazdy nie należy podawać paszy.
4. Podczas jazdy należy nieustannie monitorować poziom tlenu i temperaturę. W razie potrzeby powinien być dostępny dodatkowy tlen.
5. Kontrole wzrokowe należy zminimalizować i zaplanować zależnie od gatunku, etapu życia, metody transportu i długości przewozu.

Po zakończeniu podróży

1. Przez jeden tydzień po rozładunku należy monitorować apetyt, zachowanie, ewentualne choroby i śmiertelności związane z transportem.
2. Dokumentacja powinna obejmować:
 - a. Godzinę rozpoczęcia i zakończenia podróży,
 - b. Gatunek, wielkość i liczbę załadowanych zwierząt,
 - c. Liczbę zwierząt rannych oraz liczbę przypadków śmiertelnych podczas załadunku, przewozu, rozładunku i w okresie późniejszym wraz z przyczyną obrażeń i śmierci,
 - d. Trasę transportu,
 - e. Godzinę i miejsce odprowadzenia lub uzupełnienia wody,
 - f. Zużycie dodatkowego tlenu,
 - g. Kluczowe parametry jakościowe wody, szczególnie temperaturę przed załadunkiem i po nim, w regularnych odstępach czasu podczas podróży, a także temperaturę wody docelowej przed rozładunkiem,
 - h. Dowód czyszczenia i dezynfekcji zbiorników.

Konteksty specjalne

1. W przypadku bardzo krótkich podróży, przemieszczania w obrębie danej lokalizacji i przewozu w plastikowych workach zwykle nie jest konieczne rutynowe monitorowanie parametrów jakości wody podczas przewozu. Doświadczenie operatora umożliwia zaplanowanie środków utrzymania ważnych parametrów jakości wody bez rutynowego monitorowania.

W przypadku bardzo krótkich podróży i przenoszenia w obrębie lokalizacji nie trzeba przekazywać właściwym władzom dokumentacji dla danej podróży.

Zalecenia

- Komisja i państwa członkowskie powinny podjąć kroki w celu wspierania operatorów akwakultury we wdrażaniu ważnych środków na rzecz dobrostanu ryb opisanych szczegółowo w niniejszym dokumencie.
- W odniesieniu do transportu ryb rewizja prawodawstwa dotyczącego dobrostanu zwierząt powinna uwzględniać cele Zielonego Ładu oraz strategii „od pola do talerza”, w tym poprawę dobrostanu zwierząt oraz posiadanie silnego i odpornego systemu żywnościowego.
- Dla każdego nowego wymogu dotyczącego dobrostanu w transporcie żywych ryb należy przeprowadzić wszechstronną ocenę wpływu.

Wszelkie wymogi dokumentowe powinny uwzględnić istniejące środki, aby zapewnić zgodność w innych obszarach, jak zdrowie zwierząt, i uniknąć powielania wymogów dotyczących dokumentacji i sprawozdawczości.

Komitet Doradczy ds. Akwakultury (AAC)

Rue Montoyer 31, 1000 Brussels, Belgium

Tel.: +32 (0) 2 720 00 73

E-mail: secretariat@aac-europe.org

Twitter: @aac_europe

www.aac-europe.org